

Büyük Ortadoğu Projesi uygulamaya mı konuldu?

İlhan Uzgel, 25 Eylül Pazartesi 2017

<https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2017/09/25/buyuk-ortadogu-projesi-uygulamaya-mi-konuldu>

Eğer ABD'nin Ortadoğu'daki bazı ülkeleri bölme planı varsa, ki olabilir de, onun adı BOP değildi. Böyle bir strateji zaten diğer ülke liderleriyle açık toplantılarda tartışılmaz. Yüz yıl önce bile Sykes-Picot anlaşması gizli saklı imzalanabilmişti. Bu türden siyasetler daha alttan alta yürütülür ve açıkça bir isim vererek uluslararası kamuoyuna duyurulmaz.

Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nde bugün (25 Eylül) oylanacak bağımsızlık referandumu, Suriye'de kurulması muhtemel bir Kürt oluşumu, Libya ve Yemen'de istikrarın hala tam olarak sağlanamamış olması, 2000'lerin başında ortaya atılmış olan Büyük Ortadoğu Projesi tartışmalarını yeniden canlandırdı.

Burada yaygın olarak ABD'nin Ortadoğu'da haritaları yeniden çizme politikasının adı olarak kodlanan BOP'un ne olduğuna ve şu andaki gelişmelerle ne ölçüde ilişkili olduğuna bakmakta yarar var; çünkü geçtiğimiz on küsur yıl boyunca BOP ve onunla ilgili tartışmalar daha çok kulaktan dolma, içeriği teyit edilmemiş ve ezber üzerinden yürütüldü. ABD karşıtlığının yükseldiği bir ortamda BOP, içeriğinden bağımsız olarak Washington'un buradan algılanan bölge politikasının adı haline geldi. Bu yazıda Türkiye'de BOP olarak bilinen girişimin sanılandan farklı bir şey olduğunu, Ortadoğu'da bugünkü yaşanan kriz ve bölünme riskinin BOP'un uygulanmasının değil uygulanamamasının bir sonucu olarak ortaya çıktığını ileri sürüyorum.

BOP konusundaki yanlışlardan en yaygını ve ünlüsü, Bush döneminin Ulusal Güvenlik Danışmanı Condoleezza Rice'a atfen dile getirilen "Ortadoğu'da sınırların yeniden çizileceği" iddiası. O yüzden konuya oradan başlanabilir.

CONDOLEEZZA RICE 22 ÜLKENİN SINIRLARI DEĞİŞECEK 'DEMEDİ'

Diyemezdi de. Çünkü o pozisyonda bir ABD yetkilisinin doğrudan kendi müttefiklerini hedef alacak böylesine bir açıklama yapmasının anlamı yoktu. Rice, 7 Ağustos 2003'ta *Washington Post* gazetesinde "Transforming the Middle East" Ortadoğu'yu Dönüştürmek başlıklı bir makale yayımladı. İnternette hala kolayca ulaşılabilecek bu yazının hiçbir yerinde Rice sınırlardan, haritadan vs. söz etmez. 22 ülke demesinin sebebi de zaten Arap Birliği Örgütü

üyelerini işaret etmesiydi. Dönüşümden kastı ise bu ülkelerde reform talebi ve daha fazla demokratikleşmeydi.

Ama bu kadar kolay ulaşılabilir bir metne bakmak yerine, yıllar boyunca, kestirmeden ABD'nin Türkiye dahil 22 ülkeyi böleceğinin kanıtı olarak gösterildi bu yazı. Oysa, bu 22 ülkenin çoğu zaten ABD müttefiki ve bunlar arasında Cezayir, Tunus, Ürdün, Mısır, Suudi Arabistan gibi ülkeler de var. ABD'nin İran'a dokunmadan bu ülkeleri bölmek istemesinin hiçbir faydası olmayacağı gibi, bu kadar kapsamlı ölçekte bir harita çizme gücü de hiçbir zaman olmadı.

ERDOĞAN BOP EŞBAŞKANI MI?

Hem hayır hem evet. Hayır, çünkü BOP denilen şeyin bir sekretaryası vs. yoktu; bir başkanlığı da bulunmuyordu. Olan şey, 2004'te ABD'deki toplantıda Erdoğan'ın İtalya ve Yemen ile birlikte Demokrasi Yardım Diyaloğu programının eşbaşkanı olmasıydı. Bu BOP'un içindeki alt programlardan yalnızca biriydi. Muhalefetin ve muhalif ulusalcı/milliyetçi kesimlerin, Erdoğan'ın BOP'un eşbaşkanı olduğu iddiası buradan çıktı ve bu sıfat Erdoğan'ın üzerine yapıştı. İlginç bir şekilde Erdoğan ve ona bağlı medya bu imajı bertaraf etmek için özel bir çaba gösteremediler, nasıl olsa son aşamada iş seçimlere kaldığında bu tür iddiaların seçmen gözünde bir etkisi olmuyordu. Oysa, bu program tamamen sivil toplum kuruluşları arasında karşılıklı işbirliğini öngörüyordu ve hükümetlerin de bu sürece destek vermesi isteniyordu. Türkiye'de bu rolü ağırlıklı olarak TESEV üstlendi.

BOP NEYDİ?

Öncelikle Türkiye'de anlaşıldığı haliyle, BOP yani Büyük Ortadoğu Projesi diye bir şey yoktu. BOP denen şeyin adı "Genişletilmiş Ortadoğu ve Kuzey Afrika Girişimi"ydi (Orjinal adı: Broader Middle East and North Africa Initiative). Burada "proje" adı da geçmiyordu ve "Initiative" yani girişim ya da açılım terimi kullanılmıştı. Bu ABD'nin 11 Eylül sonrasında Ortadoğu'ya ama çoğunlukla Arap ülkelerine yönelik olarak başlattığı bir reform girişimiydi.

Bu reform programının taslak versiyonu Mart 2004'te Londra'da yayınlanan El Hayat dergisine sızdırıldı ve tabii reformdan kaçınan Arap müttefiklerinin tepkisini çekti. İnternette hala ulaşılabilen bu belgenin de hiçbir yerinde toprak, sınır, harita hatta yüksek siyasete dair bir ibare geçmez. İlginçtir, Türkiye'de o tarihten bu yana BOP'u akademik olarak incelemiş olanlar ve bölge uzmanları bu algıyı kamuoyu nezdinde düzelterek bir çaba sarf etmezken, bu metni okumaya zahmet etmeyenler üzerinde çok rahat konuşup, bir bölme, bölgeyi dizayn etme projesi olarak sundular. Oysa, BOP denilen girişim ABD'nin Georgia eyaletinde G-8

Zirvesinde ele alındı ve görüldü. Bu toplantılara o tarihte Rusya da katılıyordu. Türkiye de gözlemci olarak orada toplantıya katılmıştı.

Böylesi bir bölünme planının hem Rusya hem de Türkiye'nin de içinde bulunduğu toplantıda açık olarak görüşülmesinin akla uygun olmadığı, Erdoğan'a yöneltilen diğer tüm eleştiriler haklı olsa bile, bu noktada yalnızca o değil, herhangi bir Türkiye başbakanının, ülkesinin ve içinde bulunduğu coğrafyadaki ülkelerinin bölünmesinin görüldüğü bir toplantıda yer almasını ve hele bunun eşbaşkanlığını üstlendiğini düşünmek mantıklı değil.

Eğer ABD'nin Ortadoğu'daki bazı ülkeleri bölme planı varsa, ki olabilir de, onun adı BOP değildi. Böyle bir strateji zaten diğer ülke liderleriyle açık toplantılarda tartışılmaz. Yüz yıl önce bile Sykes-Picot anlaşması gizli saklı imzalanabilmişti. Bu türden siyasetler daha alttan alta yürütülür ve açıkça bir isim vererek uluslararası kamuoyuna duyurulmaz.

BOP'TA NE VARDI?

ABD'li uzmanlar 2000'lerin başından itibaren Ortadoğu'da İslamcı akımların giderek güçlendiğini fark etmişlerdi. Arap coğrafyası iktisadi açıdan gelişmiyor, siyasal açıdan demokratikleşmiyor, stratejik açıdan İsrail'in üstesinden gelemiyordu ve hayatın her alanında bir başarısızlık ve yenilmişlik hali egemendi. Belge, örneğin eğitim düzeyi, yolsuzluk, kadının sosyal hayata katılımı, mikro finans sağlanması gibi hususlara yoğunlaşmıştı. Yani bu bir strateji belgesi değildi. Sosyolojik olarak da sosyo-ekonomik koşulların yetersizliği nüfus artışını tetikliyor, giderek büyüyen bir genç nüfusun ileride yaratabileceği sıkıntılara dikkat çekiliyordu.

Sosyalizmin tutmadığı, Arap milliyetçiliğinin başarısız kaldığı bir noktada bu büyüyen ve devletlerinin iş, eğitim, sağlık, geleceğe ilişkin umut veremediği kitlelerin en canlı ve geçerli ideoloji olan İslamcılığa sarılacaklarından endişe ediliyordu. O yüzden, meşruiyeti kalmamış, artık yönettikleri toplumları taşıyamayan otoriter rejimler yerine, ılımlı İslamcılarla bir pazarlık içinde onları siyasete çekme politikasına geçildi. Diğer bir değişle, ABD Ortadoğu'da eksen değiştirerek laik-otoriter rejimleri değil, eğer ılımlaşmayı, Batı ile uzlaşmayı kabul ederlerse İslamcı hareketlerle çalışmayı tercih etti, bir bakıma kendisi eksen değiştirdi.

Bu noktada İslamcılar öncelikle piyasa ekonomisini benimseyecekler, Batı (ve İsrail) karşıtlığını bırakacaklar ve iktidara seçimle gelip seçimle gitmeyi kabul edeceklerdi. Tahmin edilebileceği gibi, aslında Batı ile bu pazarlığı ilk yapan ve bu süreçte Milli Görüş gömleğini

çıkaran AKP'nin kurucu kadrosu ve başta da Erdoğan'dı. O yüzden de o dönemde Erdoğan ve AKP el üstünde tutuldu, Ortadoğu'daki İslamcılara bir örnek, model olarak gösterildi.

Bu pazarlığa uyarlarsa İslamcılar iktidara geldikleri takdirde, toplumsal beklentiler bunlara yönelecek, AKP dahil aslında hiçbir İslamcı hareketin kendi iktisadi programı olmadığından, Batı'dan gelecek ekonomik desteğe ihtiyaç duyacaklar ve bölgenin Batı'ya siyasal bağımlılığı yeni, taze aktörlerle devam edecekti. Bütün bunların hayata geçirilebilmesi için demokratik reformlara ihtiyaç vardı fakat burada temel bir zorluk yaşandı çünkü Bin Ali, Mübarek gibi liderler demokratik reformları yaptıklarında iktidarı kaybedeceklerini biliyorlardı. Bu yüzden ayak dirediler ve sonuçta bu gerilim Arap Baharıyla kontrollü bir şekilde patlak vererek Tunus ve Mısır'da İslamcılara başa geçirdi. Libya ve Yemen'de ise iç dinamikler bu türden bir geçişe izin vermedi.

Aslında BOP girişimi önce Gazze'de denendi ve Hamas'a seçimlere girmesine izin verildi ve bu İslamcı hareket 2006'da başa geçti ama Batı açısından işler beklendiği gibi gitmedi. Arap Baharından sonra ise özellikle Mursi, ona Batı'yla işbirliği konusunda ters yönde telkinde bulunan AKP'nin de etkisiyle, bu pazarlığa uymadı. Örneğin, Mursi IMF ile anlaşmayı reddetti, Sina yarımadasına asker soktu, hızla otoriterleşti vs. Sonuçta 2013'e gelindiğinde, ABD bu kez toplumsal enerjinin, Arap Baharı sürecinde boşalmasından ve İslamcı iktidarların beklentileri karşılayamadığı fikrinden yararlanarak, bizde BOP diye bilinen girişimi tamamen terk etti.

BOP SONRASI

İslamcılarının meşru siyasete dahil edilerek ılımlaştırılması politikası işlemeyince Ortadoğu'da yeni bir düzen ya da düzensizlik hakim oldu. 2013'ten itibaren Tunus'ta Ennahda, Mısır'da Müslüman Kardeşlerin temsilcisi Mursi tasfiye edildi, ABD ılımlı İslamcılarla çalışma politikasından vazgeçtiği için ve Suriye'de Esad yönetimi devrildiğinde yerine büyük bir olasılıkla İslamcılar geçeceği için Suriye'de İslamcı muhaliflere yaptığı yardımı kesti. Bu noktada, Esad'ı devirme işini Türkiye, Katar ile birlikte yürütmeye çalıştı ve bu politika ülkede korkunç bir yıkıma yol açtı.

İslamcılarının bu projeye uyum sağlayamaması ya da sağlamak istememesi Ortadoğu'da siyasal bir boşluk ve kriz yarattı. IŞİD bu krizin bir sonucu olarak, büyük ölçüde bir istihbarat faaliyeti olarak ortaya çıktı ve Batı sistemine tam olarak entegre olmayan Libya, Suriye, Irak ve Yemen gibi bölge ülkelerinde hızla yükseldi. Bölgenin ılımlı İslamcılar aracılığıyla Batı'ya tekrar bağımlı hale getirilmesi süreci başarısız olunca İslamcılığın terminal evresini temsil eden IŞİD devreye girdi ve bundan sonra bölge siyasetinin ana dinamiği Müslümanlar arası şiddet haline

geldi. Artık İŞİD'in misyonunu bir şekilde tamamlayıp tasfiye edilmeye başlamasıyla birlikte, Ortadoğu'da İslamcı siyasete yer kalmayacak. Bundan sonraki dinamikler, Kürdistan Bölgesel Yönetiminin bağımsızlık ilanı, Suriye'de yeni düzenin kurulması gibi Kürt sorunu eksenli ya da İran'a yönelik yaptırımların sertleşmesinde olduğu gibi, daha çok milliyetçilik ve jeopolitik eksenli gerginlikler şeklinde yaşanacak.

.....

BOP'un haritası var mı?

İlhan Uzgel, 9 Ekim 2017

<https://www.gazeteduvar.com.tr/yazarlar/2017/10/09/bopun-haritasi-var-mi>

Türkiye'deki BOP analizinin düz mantığı şöyle işliyor. BOP, ABD'nin Ortadoğu'yu bölme planının adıysa ve Ralph Peters adlı emekli bir Amerikalı Albay da bu projenin haritasını, yani sınırların değiştiğini gösteren bir Ortadoğu haritasını yayınladıysa, bu harita otomatik olarak BOP haritasıydı. Bu haritayı hayata geçirecek olan da bu durumda tabii ki BOP eşbaşkanları olmalıydı.

Geçen yazıda, Türkiye'de BOP diye bilinen şeyin ABD'nin İslamcı siyasete yönelik politikasının adı olduğunu, Washington'un Kürt meselesine yönelik bir siyasetinin de olduğunu ama bu ikisinin birbirine karıştırılmaması gerektiğini anlatmaya çalıştım. Gelen tepkilerden anladığım kadarıyla yıllar boyunca yerleşmiş, kemikleşmiş algılamalar nedeniyle bu noktanın yeterince anlaşılmamış olduğunu fark ederek bu yazıda konuyu açmaya çalışacağım.

BOP'U YANLIŞ ANLAMAK

2000'lerden itibaren ABD'nin Ortadoğu'daki sosyolojik değişime (artan genç nüfusa rağmen rejimlerin yönetme kapasitelerinin düşüşe geçmesi) ayak uydurma siyaseti çerçevesinde, yıpranmış, halklarının büyük kesimi tarafından nefret edilen rejimlerin tasfiye edilip, yerine İslamcılarının ılımlılaştırılarak iktidara gelmelerini tercih ettiğini, Büyük Ortadoğu Projesi denen siyasetin temelini bu olduğunu belirtmiştim. Bu politika değişikliğindeki maksadın bağımlılık ilişkisinin toplumsal meşruiyeti olan rejimler aracılığıyla kurulması olduğunu, hayatın her alanında başarısız olan bu rejimlerin yerine geçecek İslamcı iktidarların, söz konusu toplumsal ve ekonomik sıkıntılarla başetmeye çalışacaklarını, başarısızlık durumunda tepkilerin seçimle başa gelmiş ılımlı İslamcılara yöneleceğini tasarlayan bir siyasete geçildiğini belirttim. Sonuçta bu siyasetin de tutmadığı ve söz konusu projenin tamamen ortadan kaldırılışı biliniyor.

BOP özellikle Türkiye’de çok farklı yorumlandı çünkü 2000’lerden itibaren Irak işgaliyle hız kazanan bir ABD karşıtlığı ve ondan duyulan bir rahatsızlık vardı ama bunun adını koymak kolay olmuyordu. İşte böyle bir bağlamda, ABD’nin kendisi BOP’u ortaya atınca, Amerika’nın bölge politikasını tanımlamakta zorlananlar, bu siyaseti kavramsallaştırmakla uğraşmak istemeyenler için BOP kurtarıcı oldu. ABD kendi kendisini ele vermişti. Bu kesime göre, planın adı BOP, hedefi ise sınırları değiştirmekti. Bu politikanın da üç tane dayanağı keşfedildi. Birincisi, geçen yazıda bahsettiğim C. Rice’in yazısı ki, iddia edilen sınır değişimiyle hiçbir ilgisi yoktu. Ama muhtemelen bir gazeteci böyle bahsettiği için, içinde ne yazdığına bakılmadan, ezbere tekrarlandı. İkincisi Erdoğan’ın bu projenin eşbaşkanı olması ve üçüncüsü de Amerikalı bir Albay’ın yayınladığı harita.

BİR HARİTA ÇİZİCİLİK OLARAK EŞBAŞKANLIK

Türkiye’deki BOP analizinin düz mantığı şöyle işliyor. BOP, ABD’nin Ortadoğu’yu bölme planının adıysa ve Ralph Peters adlı emekli bir Amerikalı Albay da bu projenin haritasını, yani sınırların değiştiğini gösteren bir Ortadoğu haritasını yayınladıysa, bu harita otomatik olarak BOP haritasıydı. Bu haritayı hayata geçirecek olan da bu durumda tabii ki BOP eşbaşkanları olmalıydı. Bu eşbaşkanlara dönüp baktığımızda da Erdoğan’ın yanında İtalyan başbakanı Berlusconi ile Yemen lideri Salih’i görüyoruz. Yani bu mantığı takip edersek, ABD, Ralph Peters’in çizdiği Ortadoğu haritasını hayata geçirme misyonunu alt taşeronlar olarak Erdoğan, Berlusconi ve Salih’e vermiş ve bu üçlü de Ortadoğu’yu bölme işine girişmiş olmalıydılar.

Muhtemelen Erdoğan, o dönemde eşbaşkanı olduğu Demokrasi Diyalog programının böylesine bir etki yaratacağını tahmin etmeden ilan etmişti. Yoksa, böylesine içeriği vahim, lider kompozisyonu absürt bir misyonu üstlendiğini neden açıklasın. Tabii ki, bir kez bu türden bir politikanın varlığına kanaat getirilince, bu tür soruları sormaya gerek kalmıyor.

MEŞHUR HARİTA

İlginç bir şekilde BOP ve malum harita Türkiye’de yalnızca ulusalcı, solcu kesimi değil, İslamcı kesimi de aynı şekilde etkilemiş. Erdoğan’ın akıl danıştığı isimlerden olan Yeni Şafak yazarı Hayrettin Karaman da geçen haftaki yazısında, tıpkı Gazete Duvar yazarı Musa Özuğurlu gibi, Ralph Peters’in haritasını öne çıkararak, onun BOP haritası olduğunu ileri sürmüştü.

BOP var mı yok mu?

Muhtemelen yayınlayanın bu kadar ilgi çekeceğini tahmin etmediği, Ortadoğu üzerine yapılmış bu en saçma fikir ekzersizi üzerinde artık kısaca durmak gerekiyor. Öncelikle Ralph Peters, 1998 yılında emekli olmuş bir subay, o tarihten sonra da hiçbir kamu görevi üstlenmemiş, tarih kitapları yazan ve bazı TV kanallarında yorumcu olarak çalışan biri. Yayınladığı harita ise akla ziyan nitelikte. Biraz dikkatli bakıldığında birleşik bir Kürdistan var tabii haritada. Ama koskoca Amerikan emperyalizmi emekli albaya harita çizdirirken bu Kürdistan'ın denize çıkış yolunu karıştırmış. Günümüzdeki endişelerin tersine bu Kürdistan'ın denize çıkışı Akdeniz değil, Karadeniz olmuş! Yani, ABD, BOP'u planlarken ve bu büyük stratejist geleceği öngörürken ya ufak bir hata yapıp denizleri karıştırmış ya da bilerek Rusya ve İran'ın müttefiki Suriye yerine, kendi müttefiki Türkiye'yi bölmeyi tercih ederek, Karadeniz'den denize çıkış öngörmüş. Tabii çıkış Karadeniz'den olunca, yeni kurulacak Kürdistan'ın, mesela deniz ticareti için vs tekrar Boğazları kullanması gerekecek.

Haritanın geri kalanı daha bir garabet. Örneğin, nasıl olacaksa kendi içinde bir türlü istikrar sağlayamayan Afganistan hem Pakistan'dan parça kopararak topraklarını büyütmüş, hem de bu ülkenin içinden bir Belucistan çıkmış. Pakistan ise epey bir küçülmüş. Günümüzde harabeye dönen Yemen'in, tam tersine topraklarını hem de Suudi Arabistan'a karşı genişleteceği tahmin edilmiş ya da istenmiş. Nereden icap ettiyse Ürdün'ün de toprakları genişlemiş, haritadaki adıyla "Büyük Ürdün" kurulmuş. Ayrıca büyük bir stratejik öngörüyle Irak'ın üçe bölüneceğini tahmin etmiş Peters ama nedense Irak'ın Şii bölgesi büyüyerek Suudi Arabistan'daki Şii bölgeleriyle birleşmiş. Yani, ABD müttefiki Suudi Arabistan'dan toprak alarak, İran'a hediye

etmek istemiş bu haritaya göre. Suudi Arabistan ise hem küçülmüş hem de içinde, sanki kendisi yeterince İslamcı değilmiş gibi, bir de “Kutsal İslam Devleti” kurulması öngörülmüş. Nasıl oluyorsa, bu BOP haritasında, Arap Baharının başladığı Tunus, Libya ve Mısır’a ise hiçbir şey olmamış. 10 yıldır BOP haritası diye anlatılan haritaya biraz yakından bakınca işte bunlar görülüyor.

Batı’da, ABD’de isteyen istediği haritayı yayınlatabilir. Ben de daha önemli bulduğum ama nedense, Türkiye’yi bölünmüş göstermediği için olsa gerek, üzerinde durulmayan bir harita önerebilirim. Örneğin, The New York Times gazetesinin Eylül 2013’te, "Beş Ülke Nasıl 14 Ülke Olur" başlığıyla verdiği haritaya da bakılabilir ki bu haritada çizilen ve Irak ve Suriye’deki Kürt bölgelerini birleştiren Kürdistan çok daha gerçekçi sınırlara sahiptir.

Sonuçta, Batı’da çizilen her harita karşısında zıplamak yerine, kimin yayınladığına, içinde ne olduğuna dikkat etmek ve yine haritalarla mücadele etmek yerine Kürt meselesinin çözümü üzerine kafa yormak daha sağlıklı olacak.

KAFA KARIŞIKLIĞI NEREDEN KAYNAKLANIYOR

Sorunun temelinde şu yatıyor sanırım. ABD, İslamcı hareketlere ilişkin olarak 2000’li yıllarda geliştirdiği siyaseti çok açık bir şekilde yürüttü. Onlarca resmi açıklama, rapor, makale ve diplomatik girişim, işin içinde demokratikleşme ve reform olduğu için gayet rahat yayınlandı, tartışılabilir. Oysa, ABD’nin Kürt sorunundaki yaklaşımı son derece kapalı, dışarıya çok az veri sağlayan bir politikayla yürütülüyor. Bu yüzden de ABD’nin Kürt politikasını analiz ederken sağlam verilere dayanma zorluğu çeken hem sağ hem de sol kesimler, işin kolayına kaçıp, Washington’un İslamcılık için geliştirdiği siyaseti, Kürt sorununu açıklamakta kullanmak gibi tuhaf ama kolaycılık açısından anlaşılır bir yolu tercih ediyorlar. Bunun sakıncası şurada yatıyor. ABD İslamcı siyaseti ılımlılaştırarak dönüştüreceğim diye açıkladığı halde, ısrarla bunu bir bölme politikası olarak okumak hem entelektüel duruş hem de siyasal tavır alış konusunda kafa karışıklığına yol açıyor. Sonuçta hem İslamcı siyasetin dönüşümü, bununla neyin hedeflendiği tam olarak anlaşılamiyor, hem de Kürt sorununun gelişimi ve Batı bağlantısı bir tek bölünme kaygısı üzerinden tartışılıyor.

İlhan Uzgel Kimdir?

1988'den itibaren Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünde çalıştı. Bölüm başkanı iken Şubat 2017'de ihraç edildi. Ankara ve Cambridge Üniversitelerinde yüksek lisans yaptı, Ankara Üniversitesinden doktora derecesini aldı. LSE, Georgetown gibi üniversitelerde doktora ve doktora sonrası araştırmalar yaptı, Oklahoma City Üniversitesinde dersler verdi. British Council, Jean Monnet ve Fulbright gibi burslardan faydalandı. Daha çok ABD dış politikası, Türk dış politikası, Balkanlar gibi konularla ilgilendi. Ulusal Çıkar (2004, İmge), Türkiye'nin Komşuları (derleme, 2002, İmge) ve AKP Kitabı (derleme, 2009 Phoenix) gibi çalışmaları vardır.